

Omprioriteringstiltag og øvrige politiske prioriteringer for budget i balance (MTU)

25/7673 Åben Sag

Sagsgang

MTU, høring, MTU

Sagsfremstilling

Denne sag indeholder oplæg til udmøntning af omprioriteringsbidrag og emner i forhold til økonomisk tilpasning, der ligger indenfor det politiske kompetenceområde.

Kommunalbestyrelsen har på mødet den 13. maj truffet beslutning om at fastsætte bidraget til 0,5 pct som udgangspunkt for budgetforhandlingerne for 2026-2029. I samme forbindelse blev det besluttet, at bidraget skifter betegnelse fra effektiviseringsbidrag til omprioriteringsbidrag.

Det er fjerde gang, at der fremlægges en sag for fagudvalgene med forslag til ændringer, som ligger indenfor den politiske kompetence. Sagen fremlægges forud for udmøntning af omprioriteringsbidraget i 2026.

I budgetproceduren for 2026-2029 fremgik følgende, som er grundlag for denne sag:

”I november 2025 umiddelbart efter at budgettet for 2026 er vedtaget, vil der i lighed med tidligere år blive fremlagt en sag i oktober/november på fagudvalgene med efterfølgende behandling i Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen i december, således at processen er afsluttet inden årsskiftet.

I sagen behandles udmøntning af omprioriteringsbidrag og emner i forhold til økonomisk tilpasning, der ligger indenfor det politiske kompetenceområde. Fagudvalg og fagforvaltning foranlediger, at der sker inddragelse og høring af berørte parter forud for behandlingen herunder særlig tilrettelæggelse i forhold til Voksen- og Plejeudvalget og Børne- og Ungdomsudvalget, så de lovpligtige høringer iagttages. Konkret kan det medføre, at fagudvalgene allerede opstarter processen på møderne i oktober, hvor forslag sendes i høring til efterfølgende behandling på fagudvalgets møder i november. Det aftales konkret i hvert enkelt fagudvalg.”

Omprioriteringstiltag, der ligger indenfor den administrative kompetence, gennemføres på de enkelte aftaleenheder uden politisk stillingtagen. Tidligere har flere af tiltagene bl.a. omhandlet større udnyttelse af og investering i nye IT-systemer samt generel højere grad af digitalisering i forhold til administrative opgaver. Hertil kommer på mange aftaleområder blandt andet også styrkelse af samarbejde samt optimeret anvendelse af kompetencer og personaleressourcer bl.a. med interne vikarkorps i stedet for eksterne vikarbureauer, udvidelse af tværkommunalt samarbejde og indgåelse af partnerskabsaftaler. Der har også været områder, hvor det har medført reduktioner i antallet af medarbejdere og omlægning af opgaver. Ligesom der arbejdes med forebyggende hjemmebesøg og mulighed for skærmbesøg.

For Plan, Byg og Miljø indstilles der ikke omprioriteringstiltag på Miljø- og Teknikudvalgets område, som går ud over den administrative bemyndigelse.

På Vej og Ejendom blev der i budget 2025 udmøntet følgende effektiviseringsbidrag:

1. Drift Grenaa-Anholt Færgefart, aftalt med parterne - 0,050 mio. kr.
2. Randers Fjord Færgefart, 2% reduktion aftalt med parterne - 0,030 mio. kr.
3. El-ladestandere afledt drift reduceres med 83 % - 0,125 mio. kr.
4. Reduceret drift grusveje med 6% - 0,040 mio. kr.
5. Reduktion på 50%- fjernelse af graffiti - 0,035 mio. kr.
6. Reduktion af indvendig vedligehold brandstationer på 40% - 0,125 mio. kr.
7. Ophør med udlægning af flis i bede i parker - 0,020 mio. kr.
8. Ophør med udlægning af flis i bede i vejbeplantninger - 0,010 mio. kr.
9. Reduceret drift af "hotspots" i forbindelse med Naturpark Randers Fjord - 0,025 mio. kr.
10. Færre affaldsstativer i skovene ca. 50% - 0,015 mio. kr.
11. Reduktion af skovinventar med ca. 50 % - 0,010 mio. kr.
12. Reduktion af aftale med kattens værn med 50% - 0,010 mio. kr.

En samlet reduktion på 0,495 mio. kr.

Forslag til omprioriteringstiltag 2026

I 2026 skal Miljø- og Teknikudvalget finde 0,390 mio. kr. i omprioriteringsbidrag på almindelig drift for blandt andet fritidsområder, kollektiv trafik, færgedrift, veje og kommunale ejendomme.

Forvaltningens forslag i prioriteret rækkefølge med virkning pr. 1 januar 2026.

	Område	Opgave	Mio. kr. (% budget 2025)
1	Kollektiv trafik trafikterminaler	Drift og vedligehold af trafikterminaler. Omprioriteringen opnås gennem prioritering af vedligeholdelsesindsatsen og tilpasning af driftsniveauet. Omprioriteringen vurderes ikke at medføre væsentlige servicereduktioner eller gener.	0,150 (24 %)
2	Færgedrift	Grenaa-Anholtfergen. Besparelsen foreslås gennemført ved reduktion i afgang med 4 gange tur-retur af i alt 260 tur-retur årligt. Omprioriteringen vil medføre servicereduktioner og gener.	0,100
3	Drift af grunde/ grundsalg	Reduceret drift på grunde til salg. Omprioriteringen vil reducere salgbarheden af de berørte grunde, men ventes ikke at medføre væsentlige gener for borgere.	0,025 (8,5 %)
4	Offentlige toiletter Bønnerup Havn	Reduceret underskudsdekning på driften af toiletter på Bønnerup Havn. Omprioriteringen kan betyde, at Bønnerup Havns bestyrelse lukker for offentlig adgang til toiletterne på havnen til gene for turister og andre brugere af havnen.	0,080 (36 %)
5	Parker og grønne områder - Græsklip	Differentieret græsklip i udvalgte parker og grønne arealer. Omprioriteringen betyder dårligere adgang til rekreative grønne områder og opkrævning af betaling ved arrangementer. 10 % besparelse på budgettet for arealerne	0,030 (10 %)
6	Sheltere	Ophør med vedligehold af sheltere - når de er udtjente, fjernes de. Omprioriteringen betyder forringede muligheder for friluftsliv for borgere, skolebørn og turister.	0,020 (100%)
	Mellemtotal		0,390

7	Strande - Livredder	Ophør med livreddere på Grenå strand. Omprioriteringen betyder dårligere badesikkerhed for borgere og turister på Grenå Strand.	0,030 (100 %)
8	Strande - Sikkerhedsbøjer	Ophør med udsætning af sikkerhedsbøjer - ingen fysisk afmærkning af sikkerhedszone langs Grenå Strand. Sejlere skal i stedet anvende GPS-styret navigation ved sejlads tæt på kysten. Risiko for hurtig sejlads for tæt på langsomtsejlende trafikanter og badegæster.	0,010 (100 %)
9	Strande - harvning	Ophør med harvning i Fjellerup og Grenå. Tilgroning af strandarealet fra klitter til vandkanten. Dårligere adgang til strandarealet for strandgæster og badende.	0,008 (100 %)
10	Strande i Grenaa - Tang	Reduceret periode med fjernelse af tang. Omprioriteringen betyder risiko for generede borgere og turister.	0,020 (30 %)
11	Skove - Stier	Skove - nedprioritering i vedligehold af stier med 50% af budgettet for stivedligeholdelse. Omprioriteringen betyder risiko for generede borgere med ringere stier for de besøgende.	0,025 (50 %)
12	Skove- Mountainbikebaner	Ophør med støtte til frivilligt arbejde ved mountainbikebanerne i Grenå Plantage. Omprioriteringen medfører en risiko for muligt ophør med samarbejdet.	0,010 (100 %)
13	Renhold - Arrangementer	Ophør med fejning forud for arrangementer. Omprioriteringen betyder risiko for generede borgere med et lavere serviceniveau.	0,030 (100 %)
14	Strande - Badebroer	Ophør med udsætning af badebroer (Fjellerup, Rygårde og Grenå). Omprioriteringen betyder dårligere adgang til havet, dårligere mulighed for rekreative oplevelser og friluftsliv nær vandet for borgere og turister i alle aldre og især kørestolsbrugere.	0,080 (100 %)

15	Renhold - Samling af affald	Reduceret indsats med indsamling af affald fra vejen. Omprioriteringen betyder risiko for generede borgere og turister og et dårligere image for Norddjurs Kommune.	0,025 (25 %)
16	Renhold - Kattens Værn	Ophør med aftalen med Kattens Værn. Omprioriteringen betyder risiko for generede borgere. Opgaven bortfalder.	0,010 (100 %)
17	Vej - Asfaltlapning	Asfalt - reducere af lapning af huller i asfaltvejene - 1% af asfaltbudgettet. Omprioriteringen betyder risiko for generede borgere og erhverv.	0,033 (1 %)
	Total		0,636

Ved at gennemføre tiltagene 1-6 opnås et omprioriteringsbidrag på i alt 0,390 mio. kr. Hvilket dækker det udmeldte krav om bidrag.

Der vil være en involvering og inddragelse af MED i processen omkring udmøntningen af reduktionerne, ligesom der er afsat tid for en 14 dages høringsperiode for råd og nævn. Forvaltningen foreslår, at forslag til omprioritering sendes i høring hos Handicaprådet, Ældrerådet, Kollektiv Trafik Råd, Grønt Råd, Bønnerup Havn, Færgeudvalget Grenaa - Anholt færgefart og driftens MED udvalg.

Forslag, som ligger indenfor det politiske kompetenceområde, og som fagudvalgene godkender samles i en sag som videresendes til endelig godkendelse i Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen.

Sammenhæng til andre politikker/strategier og fagområder

Der er sammenhæng til budgetprocedure og budgetaftale for 2026-2029 samt den vedtagne økonomiske politik for Norddjurs Kommune.

Økonomiske konsekvenser

Det er aftalt i budgetaftalen for 2026-2029, at omprioriteringsbidraget i 2026 udgør 0,5 pct. af budgettet indenfor servicerrammen.

Omprioriteringsbidragene er indarbejdet i budgetterne på samme måde som den årlige stigning i pris- og lønfremskrivningen.

Det er en grundlæggende forudsætning i budgetaftalen for budget 2026-2029, at udvalg, der konstaterer merforbrug, får iværksat initiativer til at skabe balance både på kort og lang sigt. Forligspartierne anerkender, at forudsætningen for denne budgetaftale er, at alle fagudvalg overholder budgetrammerne for både 2025 og 2026 jf. den økonomiske politik.

Lovgrundlag

Opfølgning på udmøntning af omprioriteringsbidraget i 2026 anvendes som led i de løbende økonomiske opfølgninger og som en del af arbejdet med både budget- og regnskabsstyring, og er dermed omfattet af Den Kommunale Styrelseslov, Budgetloven samt Bekendtgørelse om kommunernes budget- og regnskabsvæsen, revision m.v.

Indstilling

Fællesforvaltningsdirektøren indstiller, at de i sagen nævnte forslag til omprioriteringer for budget 2026, der kræver politisk stillingtagen, sendes i høring i Handicaprådet, Ældrerådet, Kollektiv Trafik Råd, Grønt Råd, Bønnerup Havn, Færgeudvalget Grenaa - Anholt færgefart og driftens MED udvalg.

Beslutning i Miljø- og Teknikudvalget den 20-10-2025

Udvalget godkendte, at forslag til omprioriteringstiltag sendes i høring.

Sagsfremstilling

Miljø- og Teknikudvalget besluttede på sit møde den 20. oktober 2025, at forslag til omprioriteringstiltag på udvalgets område skal sendes til høring.

Indstilling

Formanden indstiller, at Handicaprådet udarbejder et høringssvar til forslag til omprioriteringstiltag på Miljø- og Teknikudvalgets område.

Beslutning i Handicaprådet den 06-11-2025

Handicaprådet besluttede at afgive et høringssvar, som er udarbejdet af rådets medlemmer af Danske Handicaporganisationer:

Handicaprådet finder det besynderligt, at man ovenpå et regnskabsår, hvor man ikke evnede at udfylde servicerammen fuldt ud, begynder at tale om besparelser.

Især finder Handicaprådet det bekymrende, at man politisk foreslår at spare 80.000 kr. på udsætning af badebroer, der vil kunne gøre livet mere surt end nødvendigt for borgerne og især kørestolsbrugere. Dette er ikke ordentligt, når man samtidigt ikke udfylder servicerammen, samt er kommunen faktisk forpligtet til, at også borgere med handicap inkluderes i videst muligt omfang. I FN-konventionen står der, at når Danmark har sagt ja til en konvention, så skal alle ansatte i staten, regionerne og kommunerne følge konventionen. De skal være med til at sørge for, at personer med handicap får de rettigheder, som konventionen siger, at de skal have, og at alle skal have lige muligheder.

Handicaprådet har en naturlig forventning om, at Norddjurs Kommune overholder FN's Handicapkonvention og derved tager omhandlende besparelse ud af programmet.

Handicaprådet finder det ligeledes uhensigtsmæssigt at reducere underskudsdækningen til Bønnerup Havns toiletter. Hvis havnen lukker for offentlig adgang til toiletterne, vil det betyde, at for eksempel stomiopererede begrænses i muligheden for at besøge havnen.

Handicaprådet ønsker svar på, hvordan udvalget forholder sig til ovenstående.

Fraværende:

Morten Friis Heidemann (V)

Sebastian Halkjær-Grauert (I)

Bilag: